

Коли вартість робіт із організації (реорганізації) обліково-аналітичної служби підприємства наводиться без деталізації, немає змоги окремо виділити ціну програмного продукту й віднести її на рахунок бухгалтерського обліку 12 «Нематеріальні активи». Винятком є ситуація, коли бухгалтерська програма виготовлена не власноруч фірмою-розробником, а із залученням субпідрядника, який визначив її вартість, за якою програмний продукт можливо віднести до нематеріальних активів.

Подібна ситуація актуальна й для власноруч створеного програмного забезпечення, яке підтримує технології радіочастотної ідентифікації товарів, електронної торгівлі, глобального позиціонування. Хоча вартість програмного продукту, написаного штатним програмістом, може бути достовірно визначена, але відділити її від установленого технічного забезпечення з метою використання на іншому підприємстві є неможливим. Лише універсальне програмне забезпечення типу «1С», «Парус», «Галактика», «БЕСТ» і т.д., ціна якого зазначена розробником згідно договору, беззаперечно можна визнати як довгостроковий актив нематеріального походження для цілей фінансового обліку. Отже, універсальне програмне забезпечення для автоматизації обліку й аналізу товарообігу беззастережно можна віднести до нематеріальних активів, а власноруч створене та написане на замовлення у певних випадках – до основних засобів.

УДК 657

Панченко І.А.,

к.е.н., доцент, докторант кафедри бухгалтерського обліку,
Житомирський державний технологічний університет

ЗАХОДИ З ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ПРИБУТКУ

Грамотне та ефективне управління прибутком передбачає побудову на підприємстві відповідних організаційно-методичних засад функціонування системи, що передбачає, в першу чергу, налагодження обліково-аналітичного забезпечення управлінської ланки.

Заходи з організації бухгалтерського обліку операцій з формування, розподілу та використання прибутку розглянемо в аспекті формування облікової політики, розробки підходів до побудови внутрішньої звітності як зв'язуючої ланки між обліковим та управлінським персоналом, а також окреслення повноважень облікового персоналу в частині організації бухгалтерського обліку.

В сучасних умовах для задоволення інформаційних потреб користувачів

облікової інформації при розробці облікової політики для оптимізації фінансових результатів та ефективного управління процесом формування прибутку необхідно в першу чергу визначити інформаційні потреби внутрішніх та зовнішніх (в частині тих суб'єктів, які мають прямий фінансовий інтерес та які виступають діючими або потенційними контрагентами суб'єкта господарювання) користувачів бухгалтерської інформації. Відповідно до ідентифікованих інформаційних потреб важливого значення набуває визначення елементів облікової політики, які мають вплив на фінансові результати діяльності, в розрізі організаційної та методичної складових.

При розробці облікової політики або ж при зміні окремих її положень на наступний звітний період зацікавленим сторонам, що мають право впливу на процес управління підприємством, в частині методологічного впливу на систему бухгалтерського обліку, необхідно вибрати той варіант, який з одного боку враховує інтереси підприємства, а з іншого не суперечить вимогам чинного законодавства, в т.ч. податкового. Це дозволяє говорити про необхідність розробки єдиної інтегрованої облікової політики, яка б забезпечувала єдність системи бухгалтерського обліку як інформаційного забезпечення складання фінансової, статистичної та податкової звітності.

Базуючись на вище наведеному, необхідно акцентувати увагу на важливості процесу розробки, прийняття та внесення змін до облікової політики підприємства та передбачення права участі в даних процесах всіх зацікавлених осіб. Відповідно, вважаємо, що розробка облікової політики як інструменту оптимізації фінансових результатів діяльності не повинна бути справою лише головного бухгалтера чи бухгалтерської служби. Для здійснення ефективного управління, яке спрямоване на реалізацію стратегії діяльності необхідним є втручання вищого управлінського персоналу, найнятого власниками для реалізації поставлених завдань, в процес розробки та затвердження облікової політики.

Для реалізації ефективного управління прибутком підприємства вагомого значення набуває також розробка та затвердження формату представлення інформації, що генерується системою бухгалтерського обліку через облікові дані та показники звітності. Сьогодні інформаційні потреби управлінського персоналу, основним інформаційним ресурсом для якого, є внутрішня звітність, не обмежуються лише інформацією про загальні обсяги діяльності, обсяги і структуру доходів і витрат, а й включають дані про фактори впливу на результативні показники. Такі дані повинні міститися у внутрішній звітності, пояснювальній записці до фінансової звітності та у нефінансових звітах суб'єкта господарювання. Основне призначення цих інформаційних показників в системі управління прибутком полягає в необхідності чіткого відслідковування факторів впливу на величину прибутку та напрями його розподілу для розробки (коректування) концепції розвитку підприємства,

орієнтованої на зростання ринкової вартості його активів.

Для задоволення вище наведених запитів користувачів та забезпечення динамічності внутрішньої звітності пропонуємо використовувати форматний підхід до її складання, використання якого дозволяє удосконалити діючу практику формування внутрішньої звітності шляхом адаптації організаційних засад бухгалтерського обліку орієнтованого на запити користувачів.

Відповідно, головним напрямом впровадження запропонованого підходу є розробка та затвердження форм внутрішньої звітності в затребуваних форматах та закріплення за відповідними посадовими особами повноважень з їх складання на надання адресатам у встановлені строки. Реалізація в практичній діяльності форматного підходу до внутрішньої звітності за запитами користувачів дозволяє забезпечити адресність звітності та її цільову установку, що сприяє підвищенню оперативності реагування управлінського персоналу на проблемні питання в діяльності шляхом скорочення часу на опрацювання звітних даних та прийняття рішень.

Запропонований форматний підхід також дозволяє управлінському персоналу прослідкувати зв'язок між обраною стратегією діяльності, результатами її впровадження та факторами впливу на них, що сприяє оперативному внесенню відповідних коректив, скороченню затрат часу на розробку, прийняття та реалізацію управлінських рішень. Врахування фактору відповідальності при складання внутрішньої звітності у форматі запитів користувачів, що реалізується шляхом складання регулярних та спеціальних звітів в розрізі структурних підрозділів (центрів відповідальності, відповідальних осіб), дозволить ідентифікувати зв'язок “витрати (доходи) – відповідальна особа – фінансовий результат діяльності”.

Для забезпечення інформаційних потреб власників бізнесу про результати господарської діяльності пропонуємо складати внутрішню інтегровану звітність. При розробці її формату вважаємо за доцільне включати інформацію про стратегічні (планові) показники, фактичні результати, аналіз виявлених відхилень та перспективи покращення результатів діяльності в наступних звітних періодах. Інтегрована звітність повинна надавати власникам можливість оцінити ефективність роботи управлінського персоналу та майбутні перспективи розвитку бізнесу.